

INHOUD

Voorwoord	9
Inleiding	13
Hoofdstuk 1	Tussen twee tuinen 23
Hoofdstuk 2	Stof 41
Hoofdstuk 3	Maar hoe kom ik de volgende 86.400 seconden door? 63
Hoofdstuk 4	Bruine voeten 91
Hoofdstuk 5	Mensenwerk en meesterwerk 109
Hoofdstuk 6	Iets te lang en iets te zwaar 131
Hoofdstuk 7	Als God je meer te dragen geeft dan je aankunt 153
Hoofdstuk 8	Loslaten wat me tegenhoudt 177
Hoofdstuk 9	De vijand ontmaskeren 203
Hoofdstuk 10	Strijdkreten 235
Hoofdstuk 11	Ondersteboven 273

Handreikingen uit de Bijbel voor als God lijkt te zwijgen	295
Nawoord	303
Update Lysa	307
De nodige hulp krijgen	309
Dankwoord	311
Noten	315
Over de schrijfster	317

Mijn handen trilden toen ik het nummer intoetste dat ik al honderden, zo niet duizenden keren gebeld had. Het was vier over half zes 's ochtends. Ik wist dat de verschrikking van wat ik net ontdekt had, 'echt' zou worden zodra mijn vriendin de telefoon zou opnemen. Ik wilde niet dat het echt was. Als ik het voor me zou houden, zou ik misschien de pijn die me levend dreigde te verslinden nog kunnen ontkennen.

Maar de werkelijkheid ontkennen is nergens goed voor. Het leidt er hooguit toe dat je met een glimlach vanbuiten, vanbinnen alsnog ontploft. Dat is geen manier van leven. Soms moet je om je leven terug te krijgen, eerst erkennen dat het leven dat jij voor ogen had een vroegtijdige dood gestorven is. Daarmee werd ik geconfronteerd toen ik mijn vriendin slaperig en lichtelijk ongerust hoorde fluisteren: 'Hallo? Lysa? Alles oké?'

Nou, niet echt.

En het zou nog heel lang duren voordat ik me weer enigszins oké zou voelen. De veiligheid en bescherming die ik twintig jaar lang binnen mijn huwelijk had gekoesterd, waren plotse-ling weggerukt. Ik had het gevoel dat mijn hart opengereten was en mijn leven op zijn grondvesten schudde.

Zelf nu, meer dan twee jaar later, worstel ik nog met de kloof tussen mijn verwachtingen en de werkelijkheid. Soms voel ik me zo verre van oké dat ik een berichtje zou willen sturen naar mijn vermiste goede gevoel, om te eisen dat het terugkomt.

En dit is niet iets wat alleen speelt in het witte bakstenen huis achter aan mijn oprit. Jij zit er af en toe vast ook mee in de

knoop. Zulke gedachten van teleurstelling wurmen zich stilletjes met kleine tegenslagen mee naar binnen: na een mislukte knipbeurt; als de vaatwasser overstroomt; als het eten aanbrandt; als een van je kinderen niet luistert; als je weegschaal steeds meer aangeeft of je saldo-overzicht steeds minder.

De roep van zulke gedachten klinkt luider wanneer een vriendin een tijd niets van zich laat horen; wanneer je na een sollicitatie een afwijzing krijgt; wanneer juist degene van wie je bemoeiding verwacht, bot tegen je doet; wanneer je het gevoel hebt dat te midden van alle verhitte gesprekken je huwelijk steeds killer wordt; wanneer je je, tegen alle verwachtingen voor deze fase van je leven in, ontzettend eenzaam voelt.

De ontgoocheling raast door je heen als de dokter belt en je een diagnose krijgt die je leven op zijn kop zet; als je ontdekt dat je man een verhouding heeft; als een dierbare verslaafd blijkt te zijn; als je een van je kinderen gewoon niet meer herkent; als er brand uitbreekt; een faillissement dreigt; een scheiding; als iemand zo onverwacht overlijdt, dat je gewoon blijft bellen in de hoop dat het een nachtmerrie is geweest en de ander deze keer vast wel opneemt.

Zulke grote en kleine teleurstellingen zie ik vaak niet van tevoren aankomen. Ze staan gewoon ineens voor de deur. Als een onverwachte gast – wat moet ik ermee? Hondsmoe word ik ervan. Maar dat hoeft ik jou niet te vertellen, want je herkent het wel. Het is zo frustrerend als het leven niet loopt zoals je het in je hoofd had.

Teleurstelling. Of je dat woord nu wel of niet in de mond neemt, het gevoel is er. En ik wil woorden geven aan die gevoelens die ons meer beïnvloeden dan we beseffen of durven te benoemen. Dat gevoel dat de dingen beter zouden moeten zijn dan ze zijn. Dat mensen beter zouden moeten zijn. Dat situaties beter zouden moeten zijn. Dat je er financieel beter voor zou moeten staan. Dat relaties er beter voor zouden moeten staan.

En weet je? Je hebt gelijk. Alles zou beter moeten zijn dan het is. Het is geen wonder dat we uitgeput zijn.

Lees nog even door, dan zal ik je iets uit de doeken doen wat de satan geniepig voor ons verborgen heeft proberen te houden. De teleurstelling waar jij zo hondsmoe en gefrustreerd van raakt? Die kan heel veel goeds bevatten. Maar dat goede zullen we alleen maar zien als we vertrouwen hebben in de Schenker. Teleurstelling kan namelijk een geschenk van God zijn, hoewel het absoluut niet als geschenk aanvoelt. Het is onverwacht scherp en je zou de Schenker van wreedheid kunnen beschuldigen als je het iemand ziet uitpakken. Ze krijgen er bloedende vingers van. Ze zullen zich bedrogen voelen en mogelijk het vertrouwen dat er iets moois in zit, verliezen. Ze zullen vraagtekens plaatsen bij Degene die heeft toegestaan dat het op hun schoot beland is.

Dat heb ik ook gedaan. Toen ik die vriendin belde om halfzes 's ochtends, heb ik er snikkend allerlei vragen uitgegoid over hoe God zoiets kon toestaan.

Maar teleurstelling is geen bewijs dat God je iets goeds weigert. Soms is het zijn manier om je de weg naar Huis te wijzen. Maar

om dit te zien en daadwerkelijk te begrijpen wat er speelt, moet je een beetje afstand nemen en de situatie bekijken in het licht van Gods legendarische liefdesverhaal. Het verhaal waarin Hij de mensheid redt en met zichzelf verzoent.

Dus laten we onze vragen over waarom dit ons allemaal overkomt even laten rusten. Die zullen we weer oppakken als we beter toegerust zijn om ze te verwerken. Laten we eerst eens kijken naar Gods waarheid, Gods wegen en Gods Woord. Ik beloof je dat ik niet met magere autostickerspreuken zal aankomen; die doen vaak meer kwaad dan goed. We zullen samen op zoek gaan naar echte steun, wezenlijke hoop en een God die ons veilig in zijn hand houdt, dwars door alles heen.

Laten we bij het begin beginnen.

In Genesis wordt verteld dat het menselijke hart geschapen is in de volmaaktheid van de tuin van Eden. Kun je je voorstellen hoe de wereld eruitzag toen God haar schiep? Hij verklaarde dat het allemaal goed was. Zeer goed. Ronduit volmaakt.

Het klimaat werd er bepaald door een melodie van volmaaktheid. Het ritme van het leven verliep in volkomen harmonie. Perfectie jubelde het uit en danste rond zonder ook maar één stap verkeerd te zetten. Er was niets wat er niet goed uitzag of niet goed voelde. Het was prachtig en vredig en helemaal zoals het moest zijn.

In onderlinge relaties heerste volmaakte vrede. Adam en Eva leefden in een bijzondere verbondenheid met elkaar, in Gods aanwezigheid. Hun uitzonderlijke intimiteit was paradijselijk; God had rechtstreeks contact met Adam en Eva. Hij voorzag

precies in wat zij nodig hadden en zij beantwoorden precies aan het doel dat Hij voor ogen had. Er was geen verdriet, verwarring of onrechtvaardigheid. Er was geen ziekte, echtscheiding, depressie of dood. Valse motieven, manipulatie of verkeerde bedoelingen bestonden er niet. Het was het land van je dromen en dan nog veel en veel mooier.

Het menselijke hart is dus geschapen binnen het raamwerk van de volmaaktheid van de tuin van Eden. En hoewel wij daar nu niet meer wonen, blijft onze intuïtie ons voorspiegelen dat volmaaktheid mogelijk is. Het beeld van volmaaktheid staat in ons innerlijke DNA gegrift. Dat jagen we na. We proberen het op camera te vangen. We schieten twintig plaatjes in de hoop het vast te leggen. En vervolgens moeten zelfs onze mooiste foto's bewerkt, gefilterd en bijgesneden worden.

We doen ons uiterste best om anderen te laten denken dat het plaatje dat wij hun voorschotelen de werkelijkheid weerspiegelt. Maar we weten allemaal hoe het echt zit. We weten dat het een toneelstukje is. We weten dat de keizer in zijn nakie loopt. Maar toch staan we langs de kant te juichen en spelen we het spelletje mee. Proberen we te geloven dat we, als we die schijn van volmaaktheid maar dicht genoeg naderen, er heel misschien wel een straaltje van op ons valt?

Maar je weet dat zelfs de schitterendste dingen hun glans kunnen verliezen. Iets wat nieuw is zal uiteindelijk altijd oud worden. Volgers zullen je ontvolgen. Mensen die je opbeuren, zullen je weer laten vallen. In de stevigste breisels van je leven kan een winkelhaak komen. Ze kunnen uitrafelen en uit elkaar vallen waar je bij staat.

Dus raak je ontzettend teleurgesteld. Maar daar praat je niet over.

Je hebt niet eens het idee dat dat überhaupt zou mogen, of je hebt geen idee hoe je je teleurstelling onder woorden zouden moeten brengen. Al helemaal niet op de bijbelkring of in de kerk. Want iedereen zegt: 'Tel je zegeningen, blijf positief en zorg dat je geloof de overhand houdt over je gevoel.'

En ik denk zeker dat het goed voor je is om je zegeningen te tellen, positief te blijven en te zorgen dat je geloof de overhand houdt over je gevoel. Maar ik geloof ook dat het gevaarlijk is om je maar stil te houden en net te doen alsof je niet kapot bent van de teleurstellingen in je leven.

De satan kan vernietigende wapens smeden van de teleurstellingen die je opkropt in plaats van ze te doorworstelen, om die vervolgens tegen jou en je dierbaren te gebruiken. Een van zijn subtiele technieken is je alleen te krijgen met je gedachten, zodat hij je dingen kan influisteren die je teleurstellingen doen rijpen tot verkeerde beslissingen. Als het de vijand lukt je te isoleren, kan hij je beïnvloeden. En zijn favoriete ingang is door teleurstellingen heen. De vijand komt fluisterend binnen, blijft een tijdje rustig hangen en construeert een storm die je niet eens ziet aankomen. Maar uiteindelijk zal zijn onverzadigbare honger naar vernietiging de verwoestende tornado ontketenen die hij al die tijd al in gedachten had. Hij wil ons vermorzelen.

Overall ter wereld krijgen cliënten die met een gebroken hart bij een therapeut op een van tranen doorweekte bank zitten,

te horen dat het feit dat hun relatie op de klippen is gelopen, er mede aan te wijten is dat ze dingen die broodnodig besproken hadden moeten worden onbesproken hebben gelaten.

Als je geen ruimte maakt om je teleurstellingen te verwerken, riskeer je dat de satan je een negatieve lezing voorspiegelt van Gods liefdesverhaal, met het resultaat dat je je Schepper niet zo'n klein beetje zult gaan wantrouwen.

Waarom zou Hij ons hart gevormd hebben in de volmaaktheid van de tuin van Eden, terwijl Hij wist dat we daar uiteindelijk vanwege de zonde niet zouden wonen? Toen Adam en Eva gezondigd hadden, had God toch, voordat Hij hen uit de tuin verbande, hun innerlijke hunkering naar volmaaktheid weg kunnen nemen? Ja, dat had Hij zeker kunnen doen. Maar als Hij die oorzaak van teleurstellingen in ons leven zou weghalen, zou Hij ons ook de hoop op de heerlijkheid die in het verschiet ligt, ontnemen.

Vergeet niet dat dit een liefdesverhaal is. We zullen de hoop die onze Ware Liefde ons biedt nooit kunnen waarderen of er zelfs maar naar verlangen, als we niet eerst teleurgesteld raken in andere/mindere liefdes. Door de angst voor teleurstelling, die ons aan deze kant van de eeuwigheid onophoudelijk vergezelt, worden we ontevreden met deze wereld en groeit het verlangen naar God zelf – en naar het moment dat we uiteindelijk weer met Hem in de tuin zullen wandelen. Waar we eindelijk vrede en veiligheid zullen vinden en niet meer te maken hebben met betraande wangen ... of een gebroken hart.

De Bijbel begint in het boek Genesis met wat er zich afspeelt in de eerste tuin van Eden. Maar vergeet niet dat de Bijbel in de laatste hoofdstukken van Openbaring afsluit met het herstel van Eden.

‘En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.

En God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal er niet meer zijn; ook geen rouw, jammerklacht of moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.

En Hij Die op de troon zit, zei: Zie, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zei tegen mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en betrouwbaar.’

Openbaring 21:3-5

Zie je hoeveel gevoelstermen er gebruikt worden om de wereld te beschrijven waar we nu in leven? ‘Rouw’, ‘jammerklacht’, ‘moeite’. Diepe teleurstelling zorgt vaak voor dikke tranen. We hebben het er al eerder over gehad: aan deze kant van de eeuwigheid verkeert alles in een staat van verval. Dat is simpelweg het resultaat van het feit dat de zonde aan de rekensom is toegevoegd. Zonnige dagen veranderen in donkere nachten. De glimlach van het leven wordt verduisterd door de tranen van de dood. Het enthousiasme van het ene moment wordt tenietgedaan door de teleurstelling van het volgende. Dat wij

ons diep vanbinnen voortdurend bedreigd voelen, uit zich in depressie, spanning, harteloosheid en, als we eerlijk zijn, het in twijfel trekken van Gods goedheid.

Tenzij ... we ontdekken dat die harde werkelijkheid niet het einde is, maar slechts een tussenfase. Het is niet de bedoeling dat we er zielig blijven rondhangen, maar dat we er leren de worsteling van het leven goed aan te gaan. Want zonder worstelingen gaat het niet; soms wil ik van pure frustratie mijn vuisten ballen en schreeuwen dat dit allemaal ontzettend oneerlijk is. Alle menselijkheid zou mij vreemd zijn als ik mijn gevoel niet zou laten spreken. Maar als ik alléén mijn gevoel zou laten spreken, zou mijn ziel beroofd worden van de helende inzichten waarmee God me wil troosten en vooruithelpen.

Mijn gevoel en mijn geloof zullen bijna onvermijdelijk met elkaar in conflict komen. Voor mijn gevoel is narigheid waar-deloos en kost het alleen maar onnodig veel pijn en moeite. Maar voor mijn ziel is narigheid een investering voor de toekomst. Beide gezichtspunten zijn reëel. En ze trekken me in een voortdurende worsteling tegengestelde kanten op. Wanneer ik die worsteling op de goede manier aanga, houdt dat in dat ik mijn gevoel erken, maar toch mijn geloof laat bepalen welke kant ik op ga.

God weet dat we voor het einde der tijden de goede strijd moeten leren strijden. Zie je hoe God ons in die verzen uit Openbaring 21 aanmoedigt om als ons gevoel ons smeekt vraagtekens te zetten bij ons geloof, die worsteling goed aan te gaan? Hij zal een einde maken aan het continuüm van

verval en dood en diepe teleurstelling. Hij zal alle dingen nieuw maken!

In die herstelde tuin van Eden zal de vloek worden weggenomen en de volmaaktheid ons als een verloren gewaande vriend tegemoet komen. Er zal geen kloof meer zijn tussen onze verwachtingen en onze ervaringen; die zullen overeenkomen. We zullen niet gekwetst worden. We zullen niet gekwetst in het leven staan. We zullen niet teleurgesteld worden en niet teleurgesteld in het leven staan. Niet teleurgesteld in anderen. Niet in onszelf. Niet in God. Ons gevoel en ons geloof zullen het roerend met elkaar eens zijn. Onze emoties zullen zo zuiver zijn dat wat wij diep in ons hart ervaren, gelijk oploopt met de absolute waarheid.

In de tuin van Eden hoeven ons gevoel en ons geloof niet met elkaar in worsteling te zijn, omdat daar geen enkele discussie is over het karakter van God. Zijn liefdevolle zorg voor ons wordt daar niet verdraaid. Er zijn daar geen tegenstrijdige opvattingen over waarom God bepaalde dingen toelaat. En er is geen knagende angst dat dingen misschien verkeerd zullen aflopen. We hoeven daar niet goed te kunnen worstelen, omdat het daar goed met ons zal gáán. We zullen er ongeschonden zijn, compleet, veilig en zeker. We zullen overwinnaar zijn. En de waarheid zal ons volkomen duidelijk zijn.

Maar, zoals gezegd, leven wij hier niet in de volmaaktheid van de tuin van Eden en ook niet in het herstelde Eden van de toekomst. Daarom moeten we hier en nu, in deze fase tussen twee

tuinen, begrijpen hoe belangrijk het is om de strijd goed aan te gaan. En we moeten leren leven en liefhebben in het onvolmaakte ritme van onze klungelige menselijkheid, terwijl we in de maat proberen te blijven met een goddelijke symfonie.

Je zult je af en toe vergissen in de tekst.

Je zult vals spelen, of uit de maat.

Je zult verkeerd inzetten of problemen hebben met de akoestiek.

Maar als Gods symfonie luid en duidelijk de soundtrack van je leven vormt, zul je het goede ritme en de juiste toon terugvinden.

Net als wanneer ik in de auto meezing met een nummer dat goed in elkaar zit. Als de muziek mee schalt, klink ik fantastisch. Maar dat is niet omdat ik ineens zo enorm muzikaal ben. Het komt doordat de daadwerkelijk geweldige muzikant luider zingt dan ik en me leidt, en op toon en in de maat houdt. Ik worstel me prima door het nummer heen, omdat ik het niet in mijn eentje tot een goed einde hoef te brengen.

Maar als ik de radio uitzet, een microfoon pak en het nummer helemaal alleen ga zingen, berg je dan maar. Dan worstel ik me er niet prima doorheen, maar verhaspel ik de geweldige muziek tot een onherkenbare brei van akelige geluiden.

Dan lever ik mijn bijdrage aan de chaotische geluiden van deze wereld, maar loop ik de hemelse soundtrack mis die me zou moeten herinneren aan het fantastische liefdesverhaal waarin Mijn Grote Liefde de hoofdrol in mijn leven speelt.

Dat is dus waar dit boek om draait. Heel simpel: Ik wil in dit leven tussen twee tuinen goed leren worstelen. En ik wil het

geschenk van teleurstelling uitpakken om de hoop die daarin zit vrij te laten. Ik ben heel dankbaar dat we hier samen mee aan de slag kunnen.

NAAR DE BRON

Het menselijke hart is geschapen binnen het raamwerk van de volmaaktheid van de tuin van Eden. Maar daar wonen we nu niet meer.

ONTHOUD

- Soms moet je om je leven terug te krijgen eerst erkennen dat het leven dat jij voor ogen had een vroegtijdige dood gestorven is.
- Teleurstelling is dat gevoel dat de dingen mooier zouden moeten zijn dan ze zijn.
- Teleurstelling is geen bewijs dat God je iets goeds weigert. Soms is het zijn manier om je de weg naar Huis te wijzen.
- Als het de vijand lukt je te isoleren, kan hij je beïnvloeden.
- We zullen de hoop die onze Ware Liefde ons biedt nooit waarden of er zelfs maar naar verlangen als we niet eerst teleurgesteld raken in andere/mindere liefdes.
- God weet dat we voor het einde der tijden de goede strijd moeten leren strijden.
- In het nieuwe Eden hoeven we niet goed te kunnen worstelen, omdat het daar goed met ons zal gáán.

ONTVANG

‘En ik hoorde een luide stem uit de hemel zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn en hun God zijn.

En God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal er niet meer zijn; ook geen rouw, jammerklacht of moeite zal er meer zijn. Want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.

En Hij Die op de troon zit, zei: Zie, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zei tegen mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en betrouwbaar.’ (Openbaring 21:3-5)

OVERDENK

- Welke teleurstellingen zijn er momenteel in jouw leven?
- Bevat de manier waarop jij tegen die teleurstellingen aankijkt hardnekkige onwaarheden?
- Als je terugkijkt op je verleden, kun je dan goede dingen aanwijzen die zijn voortgekomen uit teleurstelling?
- Wat kun jij doen om midden in jouw huidige omstandigheden goed te leren worstelen?
- Heeft wat je gelezen hebt over de tuin van Eden jou geholpen om beter te begrijpen wat je meemaakt? In welk opzicht?

Vader,
Het is soms zo zwaar om in deze rottige periode tussen twee tuinen te leven. Wilt U me leren om de worsteling tussen mijn geloof en mijn gevoel goed aan te pakken, ook als ik ontzettend teleurgesteld ben in het leven.

Mijn teleurstellingen voelen absoluut niet als een geschenk, maar ik wil mijn vertrouwen stellen op U, de Schenker van al het goede. Schenkt U me in mijn huidige omstandigheden alstublieft een geest van hoop.

In Jezus' naam, amen.